

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr.
a treia-ora 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăni Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Nimeri singuratici à 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiune

Socialismul agrar.

În câteva comitate de ale Ungariei, dar' cu deosebire în Sabolciu, a erupt revoluția. Deregătorile și gendarmii nu sînt în stare a face liniște și a trebuit să se recvire miliție, multă miliție, care se sugrumă răscala.

Agitația și răscala n'o fac „Valahii” cei mereu calumniați, că sînt „trădători de patrie”, ci o fac Maghiari neaoși, și nu o fac pentru de a câștiga drepturi naționale, ci o fac fiind lipsiți și storși până la mieduă. Lipsa și sărăcia s'a încuibat atât de tare la țărănimea maghiară, încât țărani nu o mai pot suporta și astfel doctrinele socialiste au aflat un teren foarte favorabil aici. Țărani muncitori spun, că din lucrul câmpului în condițiile, în cari li-se dă lucru din partea proprietarilor, nu pot trăi, nu-și pot hrăni familiile și cer condiții mai favorabile, ba vorbesc și fac planuri, cum se iee și se împartă moșile între sine. De altă parte proprietarii asigură, că nu pot să plătească mai bine pe lucrători, căci în acest cas nu pot reuși cu speșele.

Toate aceste ne dovedesc un lucru, anume, că lipsa și sărăcia e mare, încât țărani sînt aproape de desperare și aceasta e cea mai reală sentență de condamnare a guvernamentului maghiar.

În treizeci de ani, de când Maghiarii sînt stăpâni absoluți peste țeară, eată unde au ajuns lucrurile. Poporul și peste tot agricultorii au dat înderăt an de an și sărăcia s'a lătit și se lățește ca pecinginea peste țeara întreagă. Căci se nu gândim, că miseria există numai în comitatul Sabolciu și în ținuturile mărginașe cu el. Chiar aici la noi vedem, că agricultorii o duc tot mai rău și sînt siliți a se îndatora pe la bănci, ca se poată reșbi cu multele biruri și cheltuieli. Și e știut, că bieții Ruteni la ce grad de miserie au ajuns, încât sînt amenințați a peri de foame.

Cauza acestei miserie o aflăm în sistemul de guvernare al stăpînitorilor nostri, în reaua chiverniseală a banilor publici și în neinteresarea cercurilor conducătoare de îmbunătățirea sorței agricultorilor și de a crea industrie și comerț înfloritor.

Maghiarii în grandomania lor au introdus toate instituțiile, aflate în statele culte; s'au creat o mulțime de oficii, cu salare mari și aproape toate ocupate de Maghiari, s'au spesat și se speșează sute de mii pentru teatre, pinacotece și alte asemenea.

Toate aceste sînt și în alte țări, dar' acolo miseria nu e cunoscută. Pentru-ce? Pentru-că în țările acele venite se scot nu numai din pămînt, ci și din industrie și comerț. La noi susțineră statului, a armatei și a tuturor speselor de maghiarizare se scot din pămînt, de pe spatele agricultorilor, căci industria și comerțul sînt înapoiate. Pămîntul deci trebuie să dea speșele la stat, dar' trebuie să hrănească și pe proprietari și pe muncitori. Și pentru aceasta venitul scos din el nu mai ajunge. Aici e izvorul miseriei. Răul nu e de azi sau de ieri, ci dăinuiește de zeci de ani, ear' acum a ajuns la culme.

Stăpînitorii nostri nu vîd aceasta, sau nu vreau să o vadă. Ei cred, că

grandomanie și de utopii, se vor nisui a crea industrie și comerț, cari ar da nouă isvoare de câștiguri.

De aceasta însă nu-i ținem capabili pe actualii conducători ai Ungariei.

Sibiu, 16 Februarie n.

Contra maghiarizării. Distinsa revistă din Paris „La Revue de Geographie” dirigeată de dl Ludovic Drapeyron publică în nrul din Februarie 1898 un important articol al dlui A. D. Xenopol privitor la legea de maghiarizare a numirilor de localități din Ungaria. Acest articol va fi reprodus în traducere românească în nrul 1 și 2 al „Arhivei” din Iași.

În acest articol dl Xenopol atacă cu vigoare guvernul maghiar pentru noua sa volnicie.

E îmbucurător ceea-ce anunță revista din Paris, anume că va mai publica astfel de articoli din peana dlui Xenopol.

Liga din Paris. Secțiunea Ligei culturale din Paris și-a constituit comitetul pe anul 1898, din următoarele persoane:

Președinte: dl D. A. Teodoru; vicepreședinti: domnii M. Murgășeanu și T. Misir; casar: dl M. Corjescu; secretar: dl N. Ioanin; membrii: domnii I. T. Ghica, G. Juvără.

Maghiarizarea ex offio. Alkotmány reproduce faimosul uzaz al inspectorului Sipos Orbán, prin care provoacă pe învătători să-și maghiarizeze numele. Ziarul partidului popular face următoarele observări din acest prilej:

„Chestiunea naționalităților o învennează mai ales acei patrioți maghiari, cari cu pretensiunile lor exagerate și negândite fac mai mult rău, decât bine.

„Cei mai buni colaboratori ai agitatorilor români sînt acești patrioți, cari nu știu din temperament, ori din calcul, ca să arete succese în sus, vor să aranjeze maghiarizare parforce și enunță anathemă asupra tuturor, cari nu vor să-și cumpere un nume maghiar.

„Noi, cari ne bucurăm, dacă cineva își maghiarizează numele, protestăm ca din aceasta să facă criteriul patriotismului, sau să se propună ca datorie patriotică. — Am dori să știm, susține-și oare dl inspector Sipos, acest punct de vedere și față cu Wekerle, Pulszky, Falk etc?...”

Procesul Zola.

Duminecă nu s'a ținut ședință.

Luni a urmat ședința VII., care însă nu prezentă mult interes, de oare-ce mai toată a fost consumată de necontenitele frecări între preșident și avocatul Labori, precum și de niște chestii personale ale deputatului socialist Jaurès.

Cel mai remarcabil punct al ședinței a fost ascultarea de noua grafologului Bertillon, care a avut rol decisiv în osândirea lui Dreyfus. Bertillon a constatat de nou și cu toată hotărîrea, că Dreyfus a scris bordereau-ul și că prin urmare el e vinovatul. Publicul a aclamat cu frenesie pe specialist.

Au mai fost ascultați deputatul radical Aubard, care ține vinovat pe Drey-

Mare senzație face un articol în chestia Dreyfus publicat în ziarul „Hamburger Nachrichten”, organul personal al lui Bismarck, care tuseși ar fi inspirat articolul.

Tenorul articolului e hotărît contra ținutei ce manifestă Germania față de chestia Dreyfus. Autorul articolului cere ca Germania să încete a se amesteca în afacerea asta. Totodată din sigure isvoare afirmă, că Dreyfus e vinovat de tradare, dar' tradarea n'a făcut-o în favorul Germaniei, ci a altei puteri. (Rusia? — R. „Trib.”)

† Aurel Suciu.

O știre pîtrunzător de tristă ne vine dela Arad. Domnul Aurel Suciu, membru în comitetul național, care a suferit temnița din Vaf pentru „Memorand”, a sucombat morții după lungi și grele suferințe, lăsând în dolu profund tinăra sa soție, o mică copilă, numeroase rudeni și pe toți căți l-au cunoscut.

Din temnița în moment! — eată pe scurt istoricul acestui sfîrșit. Condamnat la 1/2 an în procesul Memorandului, Aurel Suciu a suferit cu resignație pe deapsa, dar' urmele trailului amar dintre zidurile posomorite ale Văului asupra dînsului se vedeau mai trist. Era debil de constituție și suferind.

Temnița și-a agravat suferințele și când îl vedeai printre colegii sei martiri părea o umbră.

Egit din temniță, prin grația Monarhului, a alergat de-a dreptul la Viena să consulteze celebritățile medicale. S'a supus și unelor operațiuni. Toate însă n'au făcut decât să-și prelungească suferințele, până acum.

Dacă toți colegii sei de temniță au avut după grație năcazuri, mai ales pentru nefastele urmări politice, apoi el a avut parte numai tot de rău. De trebile politice nu s'a mai putut interesa, decât foarte puțin. Durerile morbului l-au copleșit.

Acum a murit, adevărat martir.

Devotat binelui obștesc al neamului, Aurel Suciu a ocupat în viața noastră publică un loc distinct. A fost sprijinitor al curentului de luptă din deceniul din urmă, luând parte la toate acțiunile. Pe terenul bisericesc a lucrat deasemenea, ca membru în sinodul eparchiei aradane și ca deputat la congresul național-bisericesc; tot așa și pe terenul economic-cultural.

Memoria lui va fi cu scumpătate păzită de toți căți l-au cunoscut.

*

Despre moartea distinsului Român, familia a dat următorul anunț funebru:

Alexandrina Suciu născută baroneasă Pop, ca soție, cu fiica Stella, Petre Suciu, șef de secțiune al căilor ferate române, ca frate; sfășiați de durere anunță trecerea din viață, după lungi și grele suferințe, a adoratului soț, tată și frate Aurel Suciu, avocat, întemnițat în 2/14 Febr. a. c., în al 45-lea an al etății și al nou-les an al fericeite sale căsătorii. Rămășițele pămîntești

Revoluția socialiștilor.

Guvernul a zăgrăvit pe dracu pe pîrele și a — pățit-o. A inventat, a alarmat lumea și a căutat să compromită pe Români cu o — „revoluție valahă”. Ei, i-a plăcut să aibă „revoluție”, acum i-s'a dat una. Dar' asta nu mai e jucăree, nici „glumă de prost gust” — cum tot guvernul a numit „revoluția valahă”. Dimpotrivă, e o primejdie, o gravă primejdie.

Revoluția socialiștilor e reală: desemnată cu sînge, ear' nu fictivă: desemnată pe hîrtie... ministerială!

Zi de zi devin tot mai îngrozitoare știrile ce sosesc despre turburările socialiștilor de pe Alföld. Centrul turburărilor e comitatul Szabolcs. Aci omenii sînt în plină revoluție, plină de... sînge! Nici baionetele cele multe ale gendarmilor, nici trupele de armată nu mai pot ține piept răsvrătiților socialiști, organizați în bande.

Eată un raport fragmentar al evenimentelor.

Sînge și foc!

Cuibul revoluționarilor din Szabolcs e cercul Bodrogköz. Aici revoluția e declarată fătîș și mereu ia întinderi amenințătoare. Agitatorii sînt numeroși și lucră cu zel febril și cu îndrăzneală nemaipomenită, avîndu-și oameni în toate comunele învecinate.

La Kis-Tárkány socialiștii au atacat și au bătut până la sînge pe primar.

În Agárd au fost și mai năprasnici. Au aprins casa primarului deasupra gendarmilor cari se aflau în lăuntru. Gendarmii de-abia au putut scăpa pe fe-reastră.

În Nyiregyháza vre-o 60 de socialiști au atacat alaltăieri (14 Febr.) casa comunală, cerînd eliberarea câtorva tovarăși, cari fuseseră arestați. A fost numai un noroc al întemplierii, că sînge nu s'a vîrsat.

Viceșpanul Sabolciului, care nu vrea să recunoască turburărilor caracterul socialist, ci le consideră de „simple bande de jefuitori”, a luat urgente măsuri de a recuira miliție. Din Cășovia un batalion întreg a sosit la Bodrogköz. Pe lângă asta viceșpanul a dispus, ca în toate comunele să se lipească afșuri, cari sub grele amenințări avertisează populația să nu asculte de agitatori și de incendieri.

Toate comunele sînt asediate de gendarmi și soldați, pe cari tot bieții oameni au să-și susțină.

La Sátorajta-Ujhely au fost ex-cortăți sub baionete zece capi socialiști cari imediat ce-au fost ascultați la tribunalul de acolo, — au fost aruncați în arest preventiv.

Conflicte cu armata.

Știri oficiale anunță, că pe când un batalion de infanterie reclamat pentru comuna Czigánd era să intre în comună, — populația a erupt cu mic cu mare în revoluție, și înarmată cu coase și alte unelte s'a opus intrării armatei.

Soldații au trebuit să-și deschidă drum cu baionetele.

Țărani au pîtruns cu puterea în biserică și trageau mereu clopotele, pentru-ca în acest chip să alarmeze satul și să-și ridice întreg la revoluție.

În fine o adevărată luptă s'a încins între populație și armată.

a decis să înainteze guvernului petiție pentru a lua măsuri contra agitațiilor foii socialiste „Földmívelő”, care e privită de autorul moral al turburării. S'a mai decis a se cere de urgență proclamarea statului.

8000 de gendarmi.

Se știe, că nu de mult dieta a în-cuviințat proiectul de a se sporî numărul gendarmilor cu 400.

Acum, din prilejul turburărilor socialiste, ministrul de interne a decis să ridice anul acesta numărul gendarmilor cu 800 de oameni.

Astfel Ungaria, care și până acum avea 7200 de gendarmi, se va pute fali de aci înainte cu 8000. Adeacă în loc de paragrafi de lege — baionete: așa-i în ori-ce stat — polițienesc!

Capul revoluției.

De cap al revoluției din Szabolcs e bătut din partea autorităților corifeul socialist Várkonyi István din Budapesta... proprietar al mai multor case mari și al foii socialiste „Földmívelő”.

Poliția pestană și-a făcut severă perchișiție, i-a confiscat toate protocoalele foii și totodată cassa de bani, aceasta sub cuvînt, că banii ar fi colectați de pe la socialiști.

„Între Valahi nu-i foamete”.

Sub acest titlu „Magyarország” publică — apropo de turburările socialiste — o notiță impertinentă, în care cu multă neobrazare spune, că „între Valahii din Caraș-Severin nu-i foamete” și asta din cauză, că — guvernul ar proteja excepțional elementul valah, care ar fi „foarte leneș” și deci n'ar merita sprijin...

Că fiecare cuvînt al foii ungarești e nu numai minciună, ci și infamie, vede ori-cine!

Partidul guvernamental desvîlit.

— Rohonczy și socialismul. —

Mărturisirea deputatului Rohonczy, făcută în ședința de Luni a dieții din Pesta a produs o senzație penibilă în cercurile guvernamentale. Puternicii, incapabili de ori-ce reformă, și neputincioși de a preveni revoluționea agrară, se vîd deodată desvîliți înaintea lumii de unul dintre cei mai devotați mameleci.

Acum l-au declarat de nebn, și l-au silit să ese din partidul liberal, ceea-ce a și făcut. De acum însă Rohonczy va fi și mai deschis la vorbă, și vom aște prilejul să auzim lucruri și mai frumoase.

Rahonczy.

Eroul ședinței de Luni, nu e un necunoscut între deputații unguri. El este o figură distinsă, recunoscut ca om cu temperament, cu idei originale, sprinten și întreprinzător. De origine ardelean, din jurul Gherlei, Rohonczy Gedeon, sau Gida, cum îi zic colegii, s'a născut în Ungaria, uade e mare proprietar, în Torontal. Dela începutul carierei sale politice a aparținut partidului liberal. Când era lupta cea mare pentru cășatoria civilă a desfășurat multă activitate întru aranjarea marelui meeting liberal, ținut în Városliget, și la care guvernul și-a fost acvitat și câteva sute de țărani români din Bănat. La conductul ce s'a aranjat atunci, Rohonczy era fruntas araniator. Abura că-

după-cum a zis în dietă ministrul de agricultură Darányi, nu mulțumește nici pe unii nici pe alții și nu poate pune capăt miseriei și lățeiri socialismului.

Dăinuind mai departe acest sistem, miseria se va lăți tot mai mult și în urma ei nemulțumirea și socialismul, care poate provoca o catastrofă. Răul numai așa se poate stîrpi din rădăcină, dacă guvernele vor părăsi sistemul de exploatare a agricultorilor și, lăsându-se de

După ședință nu s'au întemplat turburări, deși mulțimea era tot enormă. Dar' situația e numai la aparență liniștită. De fapt forberă continuă, ba se mărește chiar. Foile anti-dreyfusiste nu se mai mulțumesc a ataca numai pe Zola și pe amicii lui, ci atacă direct Germania. În fruntea acestei acțiuni e deputatul Millevoye, fost mare aderent al generalului Boulenger.

2/14 Febr. 1898.

Banca „Victoria” al cărei întemeitor și avocat a fost deasemenea a dat un anunț funebru și a arborat drapelul negru.

Trimitem condolențe sincere jalnicei familii a regretatului bărbat.

Amintim că un picior înmormîntat răsculaților din Czigánd.

Pentru a se pute înăbuși eventuale noue turburări, încă un batalion de infanterie a plecat la Bodrogköz, ca de acolo să intervină la Czigánd, de va fi lipsă.

Se cere — statar!

În vederea stărilor anormale, comisia administrativă a comitatului Zemplin a ținut sub prezidenția fișpanului o ședință extraordinară, și de acord cu partidele opoziționale

armată a luat purte așa de pasionat în luptă încât într-o zi a pușcat cu revolvere unii contrar al sen în culoarele lui. E recunoscut mare cavalerist și sportsman. Om original și rămasen.

Rohonczy și

Pășirea de Luni nu a fost prima lui curent cu mișcări revoluționare, curat revoluționare.

Ungaria, el 'și-a propus să atragă atenția guvernului și a țării asupra marelui pericol și a adevăratei revoluții, ce amenință.

Prima pășire 'și-a făcut-o în ședința din 9 Febr. Cu mapa a mână a dovedit că socialismul se extinde pe teritor curat maghiar, și se lățește, ca și holera, în cursul apelor, pe Tisa în sus și în jos. El a prevăzut erupția din Sabolciu, și a anunțat, că e informat, cumcă într-o anumită zi apropiată va erupre revoluție în toată Ungaria sudică.

Cu prilejul acela el a cerut aspre măsuri preventive, aplicarea forței brachiale și împedecarea agitației prin presă. Referitor la acest punct a făcut o propunere, dar n'a înaintat-o dietei.

"Dieta — zicea el în propunere — în-sărcinează guvernul să aștearnă în curând un proiect de lege prin care ministrul să fie împuternicit de a suspenda în anumite cazuri și locuri, libertatea de presă, cerând ulterior aprobarea dietei".

Pășirea aceasta deja a produs neliniște în cercurile guvernamentale.

Pericolul din Ardeal.

În ședința din 12 Februarie Rohonczy a luat de nou cuvântul apărându-se contra atacurilor presei.

Convingerea lui e că nu presa e cauza socialismului, ci o serie întreagă de alte cauze. Presa însă lățește prin agitațiile sale socialismul. Zice că pe lângă actuala lege de presă adevărații agitatori eludă legea, punând strohmani înaintea juraților.

"Pe terenul ziaristic, ca și pe cel politic, azi e letargie. Ce mină, azi presa? Vaporul. Acesta lasă fum și murdărie în urmă. De aceea cere curățirea presei".

Spune apoi guvernului, că nu cunoaște poporul. Socialismul agrar îl pricepe numai cel-ce trăiește în popor. Nu știe, că dacă va mai vorbi odată, nu va trebui oare să vorbească în alt ton.

La sfârșitul vorbirii sale Rohonczy zicea: E mare primejdia, dl ministru! Țăranul, dacă-l ațită, ia a mână simbolul morții, coasa, și-și face rînduială cu ea! "Noi sîntem așa de puțini, încât nu ne putem lipsi de nime". Așa a zis Széchenyi făcând aluziune la naționalități.

Eată acum socialismul agrar! Dar e un pericol și mai mare!

Ce va fi când se vor porni naționalitățile în Ardeal și prin văile Carpaților? Acolo e moartea națiunii.

(Ott van a nemzet gyilkója!)

O liniște mormentală a urmat acestor cuvinte de încheiere.

Desvelirea.

După vorbirea din 12 l. c. o foaie a scris despre Rohonczy că e nebul, ear' în ședința dela 14 deputatul Major a zis, că vorbirea lui deșteaptă bănuiala că ar avea o nuanță nepatriotică.

Aceasta a dat lui Gida nou prilej să vorbească. Eată resumatul acestei ultime vorbiri:

"Esti Ujszág a zis că-s nebul. Acum cel puțin îmi vor ceti vorbirea întreagă, că lumea umblă după nebuni.

Eu stau pe basă revoluționară (Mișcare). DV. nu temeți patria în atari timpuri critice? Adese-ori sînt furții pe pământ; unii nu le observă până-ce nu vin peste ei. Broasca cea mică verde le presimte. Așa sînt eu acum. Am un puternic presimț inexplicabil.

Îmi pare rău, că dl prim-ministru nu e aici, deși știe că vorbește.

(Președintele îl admoniază să rămână la obiect).

Poate că mă vor ține nebul. Dar eu vorbesc din convingere. Știu sigur, că agitatorii au luat cuvântul țărănilor maghiari și i-a jurat, apoi țăranul maghiar ține la cuvântul dat.

(Președintele îl admoniază a doua-oară să rămână la obiect).

Cine-i de vină?

Puteți vedea că eu rischez totul, poate și onoarea. Stimează mult pe dl președinte al consiliului; dar el a preluat dela antecessorilor sei un sistem. Dar cum se face de nici un bărbat capabil nu poate ajunge aici? (arată la fotoliul prezidial). Guvernul de 30 ani numai cu fuziune s'a mai restaurat. Sistemul a rămas. Acum opoziția nu ia parte la guvernare, pentru-că s'a urit.

Proprietarii sîntem de vină, că nu ne dăm seama de soarta poporului, nici de soarta țării. Eu am 31 ani o singură dată s'a spus socialism. Acum miniștrii sînt regimente boeme și bosniace. Pot pușca mii de oameni, dar nu pot să fac decât pentru moarte. Eu fac cordon din țărani. Așa ar compo-

Guvern incapabil.

În Sabolciu, continuă Rohonczy, au trimis 2 regimente. Nu-i destul. Trebuie 10 regimente, ca să împună, să sufocare revoluția, ca să nu trebuie să me omoară pe comăționali nostri.

După aceea trebuie rezolvată chestiunea pe baza dreptății. De aceasta însă guvernul e incapabil. Incapabil! dlor

De 20 ani sînt în partid. Noi am pierdut încrederea țărânilor. Eu mă jertfesc și ceea-ce voi spune acum, opresc ori-cui să o folosească.

Trei milioane!

Eu însumi am primit 5000 fl. la alegerea mea; nu pentru mine, ci pentru alegători. Acum, ca și mai înainte, am fost ales unanim. Dar' dacă alți alegători beau mîncă și banchetuesc, de ce să nu bee și ai mei?

Aici (în partidul liberal) s'au spesat trei milioane la ultimele alegeri. (R's în stînga mișcare în dreapta). Nu e de ris, dlor. Eu nu condamn pe baronul Bánffy. El a preluat practica dela antecessorilor sei, numai că a fost mai isteț. El a adunat mai mult.

Eu sînt dator, dar' nu lui Bánffy, doar' aceea au plătit banii, cari au dorit să aibă tîlci și ranguri. Dar' aceasta e o datorie.

În timpuri de pace poți rămâne dator. În timpuri de pace trebuie să ne plătim datorie. Eu 'mi-o plătesc astfel.

Patriotismul îmi dictează să desvîlesc realitatea. (Mișcare în part. guvern.).

Situația guvernului.

Mă mir, că Bánffy nu vine aici, deși știe că-l atac, deși e aproape (în buffet).

Am convingerea, că guvernul așa cum e nu se poate susține nici câteva zile.

(Președintele îl îndrumă de nou la obiect. Strigăte: dieta i-a dat voce să vorbească. Să votăm!)

Rohonczy se adresează către partidul liberal: Nu știu cum vă place? Îmi închipuesc lupta voastră internă, mustrarea conștiinței! Dar' n'am comis noi păcat, era o concepțiune permisă de societate. Dar' dlor, dacă vrem să ne ocupăm serios cu starea țării, dacă nu vrem ca frații nostri să cadă cu miile de arma soldaților de alt neam, atunci un singur modru e:

Trebuie să vă plătiți și d-voastră datorie către patrie, așa ca mine.

Astăzi, mai mult nu spun!

Impresia.

Impresia ce a făcut vorbirea aceasta nu se poate spune. Bánffy tremura în camera ministrilor, și acolo primia raportul despre bombe ce răsuna. Deputații guvernamentali eșiau unul după altul.

Azi toată presa maghiară comentează faptul. Ziarele guvernului îl prezintă ca nebul. Unele retac cazul.

Bud. Hirap resumează astfel aprecierile sale:

"Desperarea e de două feluri: *su-rubundează* (Rohonczy) ori *resignează*" (Apponyi).

Va să zică Ungurii sînt toți desperați!

ASTRA.

Concurs.

Dela „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” e de conferit, începînd cu anul școlar 1897—1898, un stipendiu de 20 fl. din fundațiunea „Băgăta”. La acest stipendiu pot concura acei tineri gimnasiști români, cari s'au născut în Munții-Apuseeni sau în fostul district al Năsăudului.

Cerurile, provăzute cu: 1. atestat de botez, 2. testimoniu școlar de pe semestrul I. al anului școlar 1897—1898 și 3. atestat de paupertate, să se înainteze comitetului central în Sibiu (Strada Morei nr. 8) până la 1 Martie n. a. c.

Cerurile întrate după termin nu se vor considera.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la Sibiu la 3 Februarie 1898.

Dr. II. Pușcariu,
vicepreșed.

Dr. Beu,
secret. II.

Aforisme politice

— Una la zi. —

Sînteți liberi și această libertate, care face din voi ființe aparte, ființe privilegiate în univers e titlul demnității voastre, fundamentul drepturilor și datorințelor voastre, regula și scopul destinului vostru. V. Cousin.

Mănăstirea Prislopului.

— Apel către on. public românesc. —

Printre numeroasele urme de monumente frumoase ce au împodobit odinioară romantica vale a Hațegului din preajma Retezatului, și cari, în cea mai mare parte, sînt și acum a dovadă viuă a măreii împrăștiate de coloniile romane în acest leagăn al descălecării lor, loc de frunte, fără nici o îndoială, cuprind ruinele Sfintei Mănăstiri dela Crucea Prislopului.

Încântată de frumseța acestor ținuturi, în cari natura 'și-a desvîlit cu atîta strălucire podoabele sale, dar' mai virtos mișcată de sentimentele pietății creștinești, doamna Samfira, fiica lui Moise-Vodă, Domnul României, a doua jumătate a veacului al XVI-lea, a ridicat acest locaș sacru în a cărui criptă zac și acum osemintele ei, așteptându-și glorioasa înviere.

Îndată dela întemeierea sa mănăstirea aceasta a început a fi nu numai un locaș sacru de pietate, ci într-o-cît permiteau grădările vremilor, și un centru de cultură pentru poporul românesc din Valea-Hațegului și din ținuturile mărginașe, dînd din școala sa cântăreți nenumărați pentru bisericile românești. Pe lângă aceasta, tradiția ne mai spune, că tot acolo 'și-au avut reședința mai mulți episcopi sufragani ai vechiei metropolii românești de Alba-Iulia. Ridicată apoi la demnitătea de archimandrie, mănăstirea Prislopului avea ca subordonate șieși mănăstirile mai mici dela Negoiul Rechiței, dela Plosca-baia și dela Vaca din comitatul Zarandului.

Sub greutatea vremilor însă vieța călugărească din toate aceste mănăstiri s'a stîlucit; ear' din veneratele lor ziduri, abia au rămas câteva petri de pomenire. Aproape aceeași soartă dureroasă a trecut și peste mănăstirea Prislopului; astfel încît abia odată în an, și mai mult numai sub cerul liber, se slujește sfînta liturgie la altarul seu, căzut în ruine și încunjurat de toate părțile de ele. Poporul însă, fără deosebire și chiar din mari depărtați aleargă din an în an mai numeros la această sărbătoare fixată pe Duminica nemijlocit înainte de 8/20 Maiu, ziua sfîntului Ioan Evangelistul, patronul mănăstirii, spre a da laudă Domnului și spre a-și ușura și întări sufletul cu dulcele mîngăieri ale religiei creștine.

După-ce așadar în acest locaș sacru își află asilul dorit nenumăratele inimi însetate după acea mîngăiere cerească, a cărei căutare necontenită împede a dovedit în cursul a opt-prizece veacuri, că trăsătura caracteristică a neamului românesc a fost, cum este și acum, și cum trebuie să fie și în viitor, alipirea nedespărțită de religiei creștinească, sub a cărei influență binefăcătoare acela 'și-a păstrat totodată neștirbită firea sa, și cu paș mîreț s'a îndreptat printre negurile furtunoase spre aurora deșteptării sale culturale; după-ce astfel în acest monument sacru se întîlnesc la olăit sentimentele religioase cu ale mîndriei naționale; după-ce monumentul acesta e amenințat cu desvîrșită ruinare; și în fine după-ce lipsesc ori-ce alte izvoare de resurse pentru mîntuirea lui: Comitetul subsemnat, încurajat de spiritul tradițional de jertfă al neamului românesc, a luat inițiativa, ca prin subscripție publică, prin obolul carității creștinești și românești, să reînălzească din temelie zidurile venerabile ale acestei sînte mănăstiri și prin înființarea unui fond anumit s'o readucă pe înălțura la renașterea și vechia ei strălucire.

Da, mănăstirea Prislopului, care veacuri de-ardul a adăpostit la sfînșul seu pe cei întristați și zdrobiți cu inima, ștergînd lacrimile celor nemîngăiați, oșîind puterile celor aleși și îndulcind amarăciunile vieții tuturor, de vreme-ce prin rîsunetul neînecat al sacrelor cîntări ce se resfrîngeau cu mărire între zidurile ei, și de acolo prin bisericile nenumărate din jur, a pîzit cu scumpătate graiul viu și dulce al limbii noastre: Mănăstirea Prislopului, zicem, cu glas duios și rădusit sub acea povară a ruinelor sale, dar' cu deplină tărie, reclamă astăzi dela noi tributul sacru și frățeasca noastră conlucrare pentru mîntuirea ei din perirea totală, dîndu-ne în același timp prea frumoasa ocaziune, ca să dovedim și noi, că vin este așteptarea și în pepturile noastre sentimentul pietății străbune, ca și al grațitudinii față cu memoria părinților nostri!

Îndreptăm așadar acest apel călduros, această rugare ferbinte către onoratul public românesc, ca să binevoiască a ne sprijini la realizarea scopului salutar ce-l urmărim: Restaurarea mănăstirii Prislopului. Ear' bunul Dumnezeu îndure-se a vărsa cu îmbelșugare darul seu peste această întreprindere, ca și peste sprijinitorii ei, ca să o vedem reînălțată cât mai curînd spre lauda sa și spre binele poporului seu credincios!

Nota. Ofertele binevoitoare, fie cât de neînsemnate, se vor primi cu mulțumire și socotă publică se va da

asupra lor; ear' numele generoșilor binefăcători se vor înscrie în cartea de aur a sfintei mănăstiri, și de veci se vor pomeni la sf. liturgie și sărbătoarea chramului ei.

Ofertele se vor trimite la adresa dlui avocat Dr. Gavrilă Suciu, cas-sarul interimar al comitetului, în Hațeg, ear' listele de colectare se vor înapoia oficiului vicarial din Hațeg, cel mult până la finea lunii Iulie 1898.

Dat în Hațeg, la 22/10 Noemvrie 1897.

Comitetul pentru restaurarea mănăstirii Prislopului:

Nicolae Nestor, vicar for. adm. gr.-cat; Pop Avei Bociat, protopopul Ulpiei-Traiane; Augustin Blasian, protopopul Bobălniei; Mihail Bontescu, avocat în Hațeg; Samuil Vladone, senator magistratual în Hațeg; Demetriu Iancu, paroh în Turdas; Georgiu Pop, paroh în Geoagiu-inf; Constantin Pop, paroh în Baia-de-Criș; Iosif Stupinean, paroh în Lunca-Cernei; Petru Cheșian, paroh în Densuș; Vasiliu Cetățian, paroh în Subcetate; Corneliu Iubaș, paroh în Ștei; Isidor Satureș, paroh în Merisor; Ladislau Nandres, paroh în Silvașul-inf; Ioan Iul, paroh în Hațegol; Nicolae Zugrav, paroh în Uricani; Nicolae Muntean, catechet în Deva; Petru Nandra, par. și adm. gr.-cat. al s. mănăstiri; Ștefan Radie, protopopul Jiului; Ioan Pop, protopopul Hunedoarei; Iuliu Raș, protopopul Cudșirului; Dr. Gavrilă Suciu, avocat în Hațeg; Paul Olteanu, învîțător în Hațeg; Ioan Dregheciu, paroh I. Cudșir; Teodor Crișan, paroh II. în Cudșir; Alexandru Mantean, paroh în Vețel; Șofroniu Olteanu, paroh în Rechița; Romul Răca, paroh în Bouțarul-inf; Ioan Bocănciu, paroh în Puș; Ioan Bora jun., paroh în Petros; Dionisie Dobrea, paroh în Sfînta-Maria Orlea; Silviu H. Simonetti, paroh în Vălioara; Ioan Pataki, capelan în Lunca-Cernei; Ioan Micș, docent în Ștei.

Nr. 2182—1897.

Aprobare și archierească binecuvîntare dînd din toată inima la această nobilă întreprindere, la rîndul Nostru rugăm ferbinte pe toți cei binevoitori, ca să nu-și pregete a sări întru-ajutor cu obolul lor la realizarea unei opere, menite a vesti măreia lui Dumnezeu și a întări sentimentele pietății creștinești.

Dat în Lugoj, la 3 Decemvrie 1897 st. n.

(L. S.)

Demetriu Radu m. p.,
Episcopul Lugojului.

CRONICĂ

Sibiu, 16 Febr. n. 1898.

M. S. Monarhul a binevoit a dărui din cazeta Sa particulară suma de 100 fl. în chip de ajutor la edificarea biseriei române gr.-or. din Cisnădie.

Di Dr. G. Popovici, deputatul țărănilor români din Bucovina, rugat din partea alegătorilor sei, va visita — scrie „Patria” — mai multe comune din districtul Câmpulungului, ținînd adunări electorale și adresînd poporului vorbiri.

Un colonel austriac despre br. Urs. Gaz. Trans. află, că dl colonel Rieger, comandantul regimentului 50 de infanterie din Brașov, cunoscut ca istoriograf militar, a ținut nu de mult în casina oficerilor o prea interesantă prelegere, care a avut ca obiect viața și faptele colonelului baron Urs de Margina. Conferențiarul a adus mari laude virtuților și hărniciei militare a neuitatului nostru colonel și a asemănat fapta sa de arme din războiul dela 1859, pentru care a primit ordinul „Mariei Tereșiei”, precum și apărarea insulei Liessa în războiul din 1866, cu cele mai vitejești isbînde ale beliducilor celor mai renumiți.

Stări rele ni-se semnalează din Rășinari, ca provenind din nepăsarea condamnabilă a autorităților. Deja de multă vreme comuna aceasta curat românească, precum și alte două: Poplaca și Rîu-Sadului, aparținătoare ei, sînt lipsite de medic și totuși concurs nu se mai publică. Când era medic în comună, autoritățile sîcneau pe bieții oameni pedepzîndu-i cu amenzi mari, dacă nu cheamau medical la casurile de moarte. Acum n'au de unde-l chema și bolnavii pot muri cu duimul, încît viața lor ar depinde de ajutorul medical. Asemenea stări sînt insuportabile și trebuie cât mai întese sanate.

† Conte Kálnoky. Din viața defunctului ex-ministru de externe al monarhiei, dăm următoarele date biografice: Conte Gustav Kálnoky s'a născut în Moravia, în ziua de 29 Decemvrie 1822. A debutat, la 1854, în cariera diplomatică, ca atașat de ambasadă la München. Fu trimis în aceeași

calitate la Berlin; deveni apoi succesiv secretar de legățiune la Londra, consilier de legățiune (în 1868), trimis extraordinar la Roma în 1871, ministru plenipotențiar la Kopenhaga și în urmă la Saint-Petersburg. În 1880, fu acreditat pe lângă Țar ca ambasador. După retragerea baronului de Haymerlé, fu ales de către împărat ca ministru de afaceri straine al Austro-Ungariei (1881). Primul act diplomatic prin care se distinsese ministeriatul seu fu conveția secretă ce încheie cu Poarta relativ la obligațiunea serviciului militar în Bosnia și Hertegovina (ianuarie 1882). El se ocupă deasemenea, în anul următor, de chestia Dunărei, pentru regularea căreia s'a reunit o conferență la Londra, în ziua de 8 Februarie 1883. În acest timp, Kálnoky continuă politica inaugurată de comitele Andrássy și a cărei basă era alianța imperiului austro-ungar cu Germania. Simțindu-se sprijinit de această putere, el se arătă față de Rusia mai puțin conciliant decît s'ar fi putut aștepta, când revoluțiunea rumeliotă din 18 Septemvrie 1885 redeseptă chestiunea orientală. Avu să răspundă, în stînul delegațiilor, la mai multe interpellări și nu se sîl să declare, că nu va permite nici o ocupațiune, nici măcar temporară, a Bulgariei de către trupele ruse. Dela consolidarea triplei alianțe, eforturile sale au consistat în a face ca Rusia să nu aibă nici un succes în Balcani. Și circumstanțele în cari s'a sfîrșit abdicarea regelui Milan al Serbiei, în Martie 1889, sînt cea mai elocuentă dovadă despre aceasta.

Din Alba-Iulia ni-se scrie: Hotarul orașului Alba-Iulia are să se comasese și în 9 Febr. a. c. după edictul emis s'a și ținut prima tractare în această afacere judecătorească. Bányai și Ionaș Mihály, cari ceru-se comasarea, la insistența primarului urban cu 2 zile mai înainte 'și-au revocat cererea, ba ce e mai mult, în 6 Febr. preoții români, nu știa de ce, publicară în biserică poporului cumcă comasare nu va fi. Causa acestor intrigi nu poate fi alta decît aceea, că magistratul își teme pierderea venitului din pădurea orașului, care pădure este a cetățenilor — însă de mai mulți ani per nefas — se exardecăază spre folosul casei alodiale în dauna proprietarilor adevărați. Așa stă treaba și cu pășunatul. Ca totuși să nu se mai amine această afacere, trei proprietari 'și-au însușit lor rugarea de comasare și acum se așteaptă decisiul tribunalului regesc asupra protestelor făcute contra comasării de reprezentantul episcopului romano-catolic și a fiscalului urban.

Învîțător săsesc la — tribunal. În sfîrșirea de leșă-maiestate ce au inventat o Ungurii contra invîțătorului săsesc Frideric Reimes h, fișpanul Brașovului a terminat investigația, decizînd a preda afacerea procuraturii din Mureș-Ogorheiu.

Alte foi interzise. Guvernul unguresc earăși teme „patria”. Bgșeamă de aceea va fi interzis de nou cătorva foi din străinătate, să treacă în Ungaria. Primejdioasele foi sînt: „Chicago Svoboda”, foie croată ce apare la Chicago, „Svetits” foie sârbească din Belgrad, „Weser Zeitung” și „Kvety Mladec” din Praga. — Fără aceste foi, „patria” e salvată!

Englezi în Ardeal. Deja de mult, o societate engleză de vînatore ține în arînd un teren din Ardeal, unde membrii societății merg în fiecare an. Această societate s'a hotărît acum la un pas salutar. Vînd să dea toată importanța față de numeroasele regiuni pitorești ale Ardealului, a decis să întemeieze un consorțiu, cu scopul de a cumpăra ori a arînda mai multe localități balneare ardelenesti. Consorțiu a cumpărat deja o localitate de baie și la primăvară va începe lucrările de restaurare.

Defraudare mare. Din Berlin se anunță, că dîntro scrisoare adresată de Discountbank din Breslau unui bancher din Galații României s'a furat o rentă română în preț de 80.000 fl. Se crede, că marea defraudare s'a comis din partea vre-unui oficiant postal.

Inimă la — dreapta. La clinica din Moscva s'a descoperit zilele acestea un interesant cas medical. Un copil, ce se zicea bolnav și tușea, a fost prezentat la profesorul clinicii pentru cercetare. După o minuțioasă cercetare, profesorul a constatat că băiatul de fapt nu-i bolnav, decît are inima la dreapta. Asta însă nu-l împedea a fi sănătos deplin, deși un-ori tușea, ceea-ce medicul o explică cu funcțiunea inimii. — Și astfel va fi fericit băiatul: poate-că avînd inima la dreapta, aceasta va simți mai drept decît inimile dela stînga!

Contra unui jude, care nu știe limba ceroului seu. „Alkotmány” scrie, că mai mulți cetățeni români și svabi din Ciocova (Binaț) au dat rugare la tabla reg. din Timișoara, cerînd să permute dela ei pe judele ceroul. Causa e, că judele nu știe nici o boabă românească ori nemțească, limbile poporului cerului. Pe lângă asta, nici purtarea judei nu prea e de natură a-l face simpatic. Dacă e așa, Ciocovenii b'n lucru au făcut!

Biblioteca regretatului profesor Al. Roman a cumpărat-o — precum se anunță — dl Spiru Haret, ministrul român al cultelor și instrucției publice. Prețul cumpărării e 15.000 fr.

Stîrî mîrșite. Direcția postală din Cluj face cunoscut, că oficial postal din comuna Vulcan s'a scos din circulația cerului postal al Căhalmului, și s'a împărțit la acela al Crișanului.

Principele bulgar Ferdinand va visita curtea din Petersburg pe la mijlocul lui Martie.

Ascutitor!

pentru musterii privati se caută pretutindenea.

cu un bogat cuprins, cu prețul de 70 cr., (cu
porto postal 75 cr.)

[541] 2-2 **Diracțiunea.**

Sibiu, strada Poplăcii nr. 15.

Editura și tiparul „Tipografiei”, societate pe acțiuni.

Cuprinsul: Călimdarul astronomic și bisericesc, cu povești economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1897. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara timbrelor. — Autoritățile bisericești române din Ungaria și Transilvania. — George Cosbuc (schită literară): „Nunta Zamferei”, „Noi vrem pământ”, „Mureșul și Oltul” (povești din popor), „Numai una!” (poesie), „Sălcia și plopul” (legendă din popor), „Rugămintea din urmă” (poesii) și alte „Poesii scurte”. — „Glume”. — „Măntuirea steagului!” (schită istorică) de Petru Văncu. — Ioan Oraqe (schită literară cu portret): „Poveștea unui om lenes”, „Olteni din Iași”, „Rostiri, zicători, cuvinte”. — Th. D. Șperanță (schită și două anecdote): „Mama Ungurului”, „Jidanii și hoții”. — George Pop de Băsești (biografia cu portret). — „Cât de lungă se fie ziua, tot vine noaptea”, de doamna Columb. — „Castelul din Carpați” (schită bibliografică) de Fules Verno. — „Răvașul nostru”, cronică întâmplărilor de peste an, de Ioan Scurtu cu următoarele portrete intercalate în text: Iosif St. Șulufin, Ioan Hannia, Dr. C. Lueger. — Economie: „Despre dări și termene”, „Asigurarea contra focului și grindinei”, „Întinerirea pomilor”, „Povește”. — „Tîrgurile din Ungaria și Transilvania”. — „Tîrgurile din Bucovina”. — „Tîrgurile (bălciriile) principale din România”. — „Inserate”.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

a teologilor din Blaj

1. **„Epistole către un preot tânăr“** de Aloisiu Melcher.
Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de 1 fl. 50 cr.
 2. **„Pregătire la moarte“**, adecă considerațiuni asupra maxime-
lor eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților
spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
 3. **„Duh muscălesc“**, narațiune de Boland (45 pag.) . . — fl. 10 cr.
- Se recomandă mai ales preoților. —

Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

[112] 4—6

I. PSERHOFER

Wiener-Neustadt, 9 Decembrie 1887.

Stimabile Domn! Vă exprim cea mai caldăroasă mulțumită în numele mătusei mele de 60 de ani. Aceasta a pățimit 5 ani de catar cronic de

pilulele D-Voastre universale curățitoare de sânge. Numai miraculoaselor D-Voastre pilule am să mulțumesc că am scăpat de o boală de stomac, care m'a chinuit 5 ani de zile. Aceste pilule nu se vor mai găta nici-când din casa mea și Vă exprim prin aceasta cea mai caldăroasă a mea mulțumită.

Cu cel mai mare respect Anna Zwickl.

Afară de preparatele aici numite se află toate speciali
și la cerere se procură prompt și ieftin totii articolii, care nu se

Ca veritabile sînt a se privi numai acele piluli, a căror asigura iune poartă numele **I. Pserhofer**  i acele  atule ce poartă pe coveris acela i nume în culoare ro ie.

Scutite prin scutul de marce și mustre. Imitațiunile sînt strict urmărite.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marschall.